

ANA JIMÉNEZ

permeten tractar amb psilocibina. I s'espera que l'FDA, l'agència responsable de regular els medicaments, pugui aprovar la comercialització i ús mèdic de l'MDMA o èxtasi per tractar l'estrès posttraumàtic a finals del 2023 o principis del 2024, atès que ja es disposa dels resultats del segon estudi clínic en fase III d'aquesta substància als Estats Units, que era el requisit que quedava per tramitar-ne l'aprovació, indica Madero.

A Europa la regulació d'aquest ús terapèutic de l'èxtasi va més endarrerida. El 2023 començaran simultàniament assajos en fase II i III, de manera que l'aprovació per part de l'Agència Europea del Medicament no arribarà fins a finals del 2026 o el 2027. En aquestes proves participaran pacients de l'equip de Sant Joan de Déu que encapçala el doctor Álvarez.

El següent psicodèlic que podria fer el salt a les consultes de psiquiatria és la psilocibina. Al Canadà ja se n'ha aprovat l'ús compassiu per tractar la por de la mort en persones amb càncer. A l'hospital Vall d'Hebron, l'equip de Soto iniciarà a l'abril un assaig en fase III (l'últim previ a la sol·licitud d'aprovació) per verificar-ne l'efectivitat en el tractament de la depressió.

Una mica abans, al febrer o al març, els serveis de psiquiatria

ALGUNS RESULTATS

Esketamina: 51% de remissió en depressió greu

Esketamina. Un 69% de les persones amb depressió resistent responen al tractament amb esketamina, i la taxa de remissió és d'un 51%, segons explica el doctor Óscar Soto Angona, que fa servir aquest fàrmac a l'hospital Vall d'Hebron.

Psilocibina. Dues dosis redueixen el consum excessiu d'alcohol un 83% entre els bevedors compulsius (la meitat van deixar de beure completament), segons un estudi elaborat als Estats Units.

Èxtasi. El primer assaig clínic als EUA va mostrar que, al cap de dos mesos de tractament amb MDMA i teràpia de conversa, els símptomes d'estrès posttraumàtic havien remès i un 67% dels participants ja no reunien els requisits per a aquest diagnòstic.

Ayahuasca. Provoca un estat de consciència modificat que potencia el procés psicoterapèutic del trauma i de trastorns relacionats amb el control de les emocions, segons estudis d'Elisabet Domínguez-Clavé, psiquiatra de l'hospital de Sant Pau.

del Vall d'Hebron i el Clínic provaran l'eficàcia d'un altre al·lucinogen, el 5-MeO-DMT, per abordar la depressió resistent. "Es tracta d'un assaig en fase II dirigit a determinar quina n'és la dosi òptima", detalla Madero.

Com es fan servir? Són eines per a la psicoteràpia

Els psiquiatres consultats expliquen que els psicodèlics, més que fàrmacs que curen, són "catalitzadors de la psicoteràpia", una eina perquè la persona aconsegueixi connectar millor amb les seves emocions i canviï la seva perspectiva respecte a la seva pròpia vida i respecte al món. Emfatitzen que, a diferència dels fàrmacs convencionals, els tractaments amb psicodèlics tenen molt en compte el pacient, fan que s'estableixi un vincle fort i de confiança amb el psicoterapeuta, que és qui l'acompanya i l'ajuda a preparar-se per al que viurà durant la sessió en què pren la substància i també qui després l'ajuda a integrar el que ha viscut en forma de canvis a la seva vida.

Tot i que les sessions de tractament varien en funció de la substància, el doctor Álvarez explica que hi sol haver tres visites de preparació per establir aquest vincle, resoldre dubtes i pors, explicar a la persona què pot esperar durant certs mo-

ments de l'experiència i estratègies per gestionar-la, i treballar la intencionalitat de la sessió amb psicodèlics. Aquesta sessió, la de l'administració del fàrmac, es fa en una habitació agradable i còmoda, amb sofà o llit, amb la música com a fil conductor i la presència de dos terapeutes (normalment psiquiatres o psicòlegs formats específicament per treballar amb persones amb estats modificats de consciència) que estan al corrent de qualsevol inquietud o necessitat que pugui tenir el pacient durant la seva experiència amb els al·lucinògens. "Finalment, es fan sessions d'integració, que varien segons la substància, per portar el que s'ha viscut al terreny pràctic, a interpretar i aplicar tot el que ha passat quan s'ha pres la substància", apunta el psiquiatre i investigador de Sant Joan de Déu.

Quins riscos tenen? No actuen igual en tots els casos, i l'entorn compta

Els especialistes consultats asseguren que, utilitzats en un entorn clínic i amb l'adequada planificació, el tractament amb psicodèlics té un alt perfil de seguretat i el risc d'efectes se-

L'entorn compta

Aspecte de la sala on es fan les sessions amb psicodèlics al centre de salut mental de Sant Joan de Déu, on des de la llum fins a la música es controlen per facilitar l'experiència al pacient

cundaris greus es minimitza. Tanmateix, coincideixen a assenyalar dos grans riscos respecte a aquests tractaments: l'excés d'expectatives i l'ús d'aquestes substàncies fora de l'àmbit clínic.

"No actuen igual en tots els casos; la millora clínica depèn de l'estat men-

tal de la persona que pren el psicodèlic, de la seva preparació, de les seves expectatives, del seu passat i amb qui el pren, en quin espai físic o amb quina música l'acompanya; per això l'acompanyament psicoterapèutic és fonamental i el seu ús fora de la clínica, en l'àmbit lúdic, pot comportar riscos associats", comenta Soto.

Madero explica que els criteris d'inclusió dels pacients en aquests tractaments són molt estrictes i, actualment, estan contraindicats en persones amb trastorn bipolar o esquizofrènia o amb antecedents familiars d'aquestes malalties. D'altra banda, els tres psiquiatres recorden que, si bé els resultats preliminars són molt prometedors, el potencial terapèutic, les dosis i el model d'abordatge psicoterapèutic amb aquestes substàncies encara està en estudi, "de manera que cal ser realistes i prudents". ●